

Sv. Konstantina Cyrila

Předmluva k slovanskému překladu Evangeliáře

... přikázání proto jsou lidem dána ... zachovají-li je, bez křídel vzletět [budou moci] ... i Kristus vzhůru nad naše tělo vystoupil ... [zanechav nám] toto svaté evangelium. A ten výklad, který po[dali někteří] mužové, třebaže nebyla pravověrná jejich nauka, tedy přece dobře [vyložili, takže] nelze zamítat jejich výklad ... jak praví Cyril Alexandrijský ke knězi Eulogiovi: [„Ne všechno, co mluví] kacíři, třeba opouštět [a zamítat], neboť mnoho vyznávají stejně, jako [my vyznáváme] ...“ ... jak jsem řekl, prosím, abyste si vážili ... i výkladu těch všech mužů ... [a nevytýkali mně] neučenému a hrubému, jestliže ... [někde] jest položeno slovo nenáležitě. Neboť pokud [jsme mohli], snažili jsme se položit [slovo] náležité a báli jsme se přidat [něco] k evangeliu, takže najde-li se někde i skrovně něco přidáno, ať ten, kdo čte, rozumí, že se tak stalo z nutnosti, nikoli ze smělosti a rozpaku. Neboť nikdo není tak smělý ani se tak nezapomene, aby se odvážil přidat nebo ubrat slovo ... A Mojžíš je v tom [naš] učitel. [Není to] z nedbalosti, že [slova nejsou vždy] vyjádřena týmiž výrazy. Neboť k ničemu nám nejsou výrazy a slova, ale jeho (evangelia) **smysl**. Proto tam, kde se řečtina a slovanština spolu shodovaly, užili jsme za slovo téhož výrazu; tam kde slovo bylo buď delší [nebo] ztrácelo smysl, pak jsme se drželi smyslu a vyjádřili jsme je [jiným] výrazem. Neboť nemůže se vždy stejně vyjadřovat řecký jazyk, když je pře[kládán do jiného jazyka, a v každém jazyku, když je překládán] se mnohdy stává, [že slovo v] jednom jazyku krásné, v druhém [jím není], a co v jiném je strašné, [v druhém nikoli; co] v jednom značí věc hlavní, to v druhém [nikoli. A jméno mužské] v druhém jazyku je ženské, jako řecké mu[žské jméno] *potamos, astir*, ale slovansky [ženské] *řeka, zvězda*. A opět řecky [... ženská] jména, ale slovansky [mužská ... A opět pravíme] řecky *panta tauta* [... a slovansky *všse se pride* ... A opět *panta ta*] *ethni* řecky, ale slovansky *všse ězyci*. Neboť [nelze se všude ohlížet na řecký] výraz, nýbrž smyslu [nutno dbát]. Přichází [totiž někdy mužské] jméno v řečtině, ve slovanštině však [přichází ženské], takže přeložíme-li je [mužským jménem,] jak to stojí v řečtině, bude to na velikou [újmu překladu]. Takových slov naskytuje se málo, ale jsou. Proto jsme se někde vzdali [slova] přesného, a dosadili jsme tam smysl [přesný], který má tutéž platnost. Neboť překládáme kvůli **srozumitelnosti** (evangelního) výkladu, a ne kvůli přesnosti výrazů ... A tomu nás učí veliký apoštol: „Mluvíím víc jazyky než vy všichni, ale ve chrámu chci pět slov rozumem svým povědět, abych i jiné poučil, než nesčíslně slov jazykem“. A vpravdě veliký uředník Pavlův (Dionysius) praví: Jest to věru bez užitku, a jak se domnívám, [chybné, dávat pozor ne na sílu smyslu,] ale na slova. A to nepřísluší tomu, kdo chce rozumět věcem Božským, ale vnímá holá slova, která [dál než] až do sluchu nepronikají ...